

การบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

The teacher's opinion on administration of health promoting schools under

Office of Phatthalung Primary Educational Service Area 1

ปัทมัญญ์ ยานะวิมุติ (Pattamat Yanavimut)* ดร.รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (Dr.Rungchatchadaporn Vehachart)**

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 278 คน ผลการวิจัยพบว่าการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูพบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนครูที่มีอายุระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และครูที่ปฏิบัติงานในขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

This research aimed to study the teacher's opinion on administration of health promoting schools under Office of Phatthalung Primary Educational Service Area 1 The sample consisted of 278 in the 2018 academic year. The results of the study revealed that, as a whole and by individual aspects, teacher's opinion on the administration of the health promoting schools under Office of Phatthalung Primary Educational Service Area 1 was at the high level. A comparison of teacher's opinions on the administration of the health promoting schools under Office of Phatthalung Primary Educational Service Area 1 reveals the teachers who differ in gender showed no.001 significant differences The teachers who differ in age and working experience were not difference. The teacher who differ in school size showed on .05 significant difference.

คำสำคัญ: การบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา

Keywords: Administration of Health Promoting Schools of school's Director

*นิสิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ให้ความสำคัญต่อการศึกษามากที่ได้กำหนดในมาตรา 4 การศึกษาหมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกฝน การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้จากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้ปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตและให้ความสำคัญต่อหลักการจัดการศึกษาที่ได้กำหนดในมาตรา 6 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 2-12) การจัดการศึกษาควบคู่กับการดูแลสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนในโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพนั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งการที่บุคคลหนึ่งมีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีนั้นจะสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีความสุขทั้งด้านสิ่งแวดล้อมที่สวยงาม การใช้ความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องสุขภาพการรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ กิจกรรมในการส่งเสริมสุขภาพเช่นเด็กไทยทำได้ โภชนาการที่ปลอดภัย เน้นการกินผักและผลไม้ หลีกเลี่ยงขนมกรุบกรอบและน้ำอัดลม สุขาภิบาลน้ำดื่ม น้ำใช้ที่ถูกสุขลักษณะ เด็กไทยฟันสวย การดูแลรักษาสุขภาพของตนเองโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพซึ่งเป็นหน่วยงาน ในด้านส่วนอนามัยโรงเรียนได้รับพิชชอบดำเนินงานอนามัยโรงเรียนจึงเป็นงานที่บริการสาธารณสุขโรงเรียนได้จัดความรู้ให้แก่ นักเรียน บุคลากรในโรงเรียนทุกคนเพื่อให้ทุกคนมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ สติปัญญา จิตวิญญาณสามารถพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในแต่ละช่วงวัยให้ก้าวทันสภาวะการเปลี่ยนแปลงของ โรค พร้อมทั้งรับมือหาแนวทางแก้ไขป้องกันเพื่อเกิดการเรียนรู้ได้เรียนรู้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพของตนเองและผู้อื่นเป็นการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี (กรมอนามัย, 2546 : 48) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 มีจำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 118 โรงเรียนดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตั้งแต่ พ.ศ.2541 ถึงปัจจุบันซึ่งการจัดการศึกษาการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 มีปัญหาในการบริหารงานที่ไม่ต่อเนื่องในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาของนักเรียนทั้ง ในด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ดังนั้นการบริหารโรงเรียนการส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 ให้มีความก้าวหน้าเพื่อการพัฒนาสุขภาพควบคู่กับการศึกษาของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนการดูแลสุขภาพของใช้ให้สะอาดตามองค์ประกอบ 10 ประการที่อนามัยกำหนดคือ 1) นโยบายของโรงเรียน 2) การบริหารจัดการในโรงเรียน 3) โครงการร่วม ระหว่างโรงเรียนและชุมชน 4) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ 5) การให้บริการ อนามัยโรงเรียน 6) สุขศึกษาในโรงเรียน 7) โภชนาการและสุขาภิบาลอาหาร 8) การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ 9) การให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม 10) การส่งเสริมสุขภาพ บุคลากรในโรงเรียนแก่โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการอย่างจริงจัง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2561, จาก <http://www.phatthalung1.go.th>)

จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหาร โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนในการบริหาร โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 เพื่อนำไปพัฒนางานในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการปรับปรุงการบริหาร โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพจะเน้นการเสริมสร้างศักยภาพในการเรียนรู้และทักษะให้นักเรียนทุกคนและบุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาสุขภาพความเป็นอยู่ของตนเอง ครอบครัว และชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหาร โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 26 โรงเรียน จำนวน 997 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 278 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) แล้วสุ่มด้วยวิธีแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษาแล้ว ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก

เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.947

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตัวแปร 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกัน จะใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) หากพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธี Least Square Difference (LSD)

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหาร โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยมีสมมุติฐานการวิจัยว่า ครูที่มีเพศ ครูที่มีอายุ ครูที่มีระดับการศึกษา ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 แตกต่างกันปีการศึกษา 2561 จำนวน 278 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบจากตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากเครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 60 ข้อ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.947 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 278 ฉบับ จากจำนวน 278 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การบริหาร โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 พบว่า การบริหาร โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ในภาพรวมและราย

ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.0177$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ระดับความคิดเห็น ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด($\bar{X}=4.1439$)และ โครงการร่วมระหว่าง โรงเรียนและชุมชนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด($\bar{X}=3.9424$)

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 จำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 จำแนกกระระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 จำแนกตามตัวแปรขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็น ทั้งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งทั้ง 1 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านนโยบายของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม ด้านการให้บริการอนามัยโรงเรียน ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ด้านสุขศึกษาในโรงเรียนตามลำดับ ส่วนด้านที่มีระดับต่ำสุด คือด้าน โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ได้มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดดำเนินการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 เป็นต้นมา ทำให้งานอนามัยโรงเรียนได้รับการพัฒนาขึ้นทุกโรงเรียน เนื่องจากการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ได้

ระบอบองค์ประกอบสำคัญและมาตรฐานให้โรงเรียนได้ดำเนินงานตามที่กรมอนามัยกำหนดไว้ชัดเจน ดังที่กรมอนามัย (2547: 15) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพต้องดำเนินการพัฒนาสุขภาพอนามัยของเด็กควบคู่ไปกับการศึกษาซึ่งกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการ ได้ร่วมกันเสนอแนวคิด หลักการและแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพร้อมทั้งได้ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์การสร้างเครือข่ายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรร่วมกันโดยให้โรงเรียนยึดถือเป็นแบบแผนในการดำเนินงานทำให้ครูทราบถึงแนวทางในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและให้ความสำคัญในการพัฒนาส่งเสริมสุขภาพของครูและนักเรียนเพิ่มมากขึ้น เพราะการส่งเสริมสุขภาพเป็นปัจจัยหลักสำคัญในการเพิ่มความพร้อมเพื่อพัฒนาตนเองสร้างคุณธรรม จริยธรรมนำความรู้ และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขส่งผลให้องค์กรเกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีความพร้อมในการขับเคลื่อนเพื่อนำสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมศรี (2547 : 75) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 3 พบว่า สภาพและความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์การประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของดนตรี (2552: 92) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านนโยบายของโรงเรียนที่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้าน การบริหารจัดการในโรงเรียน โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่เอื้อต่อสุขภาพ บริการอนามัยโรงเรียน สุขศึกษาในโรงเรียน โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม การส่งเสริมสุขภาพ บุคลากรในโรงเรียนอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของชาญศักดิ์ (2552:100) ได้ศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 15 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูและคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพที่มีผลต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 15 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 1 โดยรวมและรายด้านทั้ง 10 ด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของมีนา (2554 : 72-77) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า การบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 1

จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษาสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 1 ที่มีเพศต่างกัน พบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 1 ในภาพรวมแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้าน การบริการอนามัยโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริการอนามัยโรงเรียนในแต่ละโรงเรียนกำกับแผนการจัดการอนามัยโรงเรียนที่แตกต่างกัน การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ แบบบันทึกการตรวจสอบสุขภาพ การประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ด้านการให้บริการอนามัยโรงเรียน ด้านการออกกำลังกาย และกีฬานันทนาการ การให้คำปรึกษานับสนุนทางสังคม การแนะนำช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา สุขภาพกาย สุขภาพจิต พร้อมร่วมมือและแก้ปัญหา คอยให้คำปรึกษาเบื้องต้น และด้านการส่งเสริมสุขภาพ บุคลากรในโรงเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในการพัฒนาสุขภาพทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม การดูแลปรับปรุงสิ่งแวดล้อมของบุคลากร การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้มีสุขภาพที่ดี ซึ่งในรายชื่อ ด้านนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือโรงเรียนมีการแจ้งหรือประกาศนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนรับรู้ ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนได้มีการดำเนินการตามแนวทางที่กรมอนามัยกำหนด โดยการ โดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารลงสู่ชุมชน ส่วนในรายชื่อด้านนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นโยบายส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษาโดยตรวจสอบสถานการณ์ปัจจุบัน ด้านสุขภาพนักเรียนในสถานศึกษาผลเป็นเช่นนี้เนื่องจากนโยบายส่งเสริมสุขภาพที่สถานศึกษากำหนดไม่ได้รับการตรวจสอบสถานการณ์ปัจจุบันด้านสุขภาพนักเรียนในสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตโสภิน เคนจันทิกและปิ่นผย (2551 :88) ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครอง ในการดำเนินการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนเทศบาลบ้านหนองใหญ่ เทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ลำดับแรกคือ ด้านการบริการอนามัยโรงเรียน รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ด้านการกำหนดนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ด้าน การบริหารจัดการในโรงเรียน ด้านการออกกำลังกายกีฬาและนันทนาการ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ และด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามลำดับ ส่วนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ลำดับแรกคือ ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ด้านการออกกำลังกายกีฬาและนันทนาการ ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ด้านการบริการอนามัยโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการกำหนดนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองในการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ครูและผู้ปกครองที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ที่มีอายุต่างกัน พบว่า ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหาร โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดดำเนินการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 และระบอบองค์ประกอบสำคัญและมาตรฐานให้โรงเรียนได้

ดำเนินงานตามที่กรมอนามัยกำหนดไว้ชัดเจน จึงทำให้ความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านบริการอนามัยใน จากผลการวิจัยพบว่า เนื่องจากครูที่มีอายุ 20-30 ปี มีวุฒิภาวะทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นที่น้อยกว่าครูที่มีอายุ 41 – 50 ปี ซึ่งครูที่มีอายุ 31 – 40 ปี มีวุฒิภาวะทางความคิดความเข้าใจในการแสดงความคิดเห็นที่น้อยกว่าครูที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป เพราะวุฒิภาวะทางความคิด ความเข้าใจเป็นความสามารถในการยับยั้งชั่งใจหรือควบคุมความคิดความต้องการของตนเองครูที่อายุมากจึงมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานมากกว่าครูที่มีอายุน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสงบ (2544 : 70) ศึกษาพฤติกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี พบว่าครูที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยขุนิตย์ (2551 : 77) ได้ศึกษาวิจัยปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดอำเภอท่าสายจังหวัดเพชรบุรี พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดอำเภอท่าสายจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดอำเภอท่าสายจังหวัดเพชรบุรี ไม่แตกต่างกัน

2.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน และด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย จากผลวิจัย อาจเนื่องมาจากครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า จะมีความคิดเห็นและคุณภาพในการทำงานมากกว่า ครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ประสบการณ์คือสิ่งที่เรียนรู้สัมผัสด้วยตนเอง และได้รับการถ่ายทอดมาหรือรับรู้มาอีกทอดหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพนม (2546 : 55-56) ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่าการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหาร โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ครูที่ปฏิบัติงานในขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นในการบริหาร โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ผลการวิจัย ครูที่ปฏิบัติงานในขนาดสถานศึกษามีความคิดเห็นต่างกันมีสภาพในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยอุทัย (2551: 111) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานตาม โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าสภาพ การดำเนินงานโดยรวม มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย3 ลำดับแรกได้แก่ ด้านนโยบายของโรงเรียน ด้าน อนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และด้านการออก กำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายได้แก่ ด้านการให้คำปรึกษา และสนับสนุนทางสังคม และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และ ใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานตามโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณทุกท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ตลอดจนผู้บริหาร คณะครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จนทำให้การดำเนินการค้นคว้าอิสระประสบผลสำเร็จด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข .โครงการกรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี. นนทบุรี : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย;2546.

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข .โครงการกรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี. นนทบุรี : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย;2547.

กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ); 2553.ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา]อุบลราชธานี :มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี;2552.

จิตโสภิน เคนจันทิก และปิ่นพงษ์ สุนารทพัฒน์. การมีส่วนร่วมของครูและผู้บริหารในการดำเนินการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนเทศบาลบ้านหนองใหญ่ เทศบาลนครขอนแก่น [วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น] 2551; 8 (4):88.

- ชาญศักดิ์ โคตรภัทร การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 15 สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 1[ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา].อุบลราชธานี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี;2552.
- ดนตรี จิวระพงศ์. สภาพและปัญหาการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน]. นครราชสีมา. : มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น; 2552.
- พนม เปียสกุล.การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน ประถมศึกษา
ตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี.[การค้นคว้า อีสาระครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา] นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.; 2546.
- มีนา โอราววัฒน์ การบริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กาญจนบุรี เขต 3 [การค้นคว้าอีสาระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา] นครปฐม :
มหาวิทยาลัยศิลปากร;2554.
- ยุวณิษฐ์ เชื้อนิล ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดอำเภอท่ายาง จังหวัด
เพชรบุรี [วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา] กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิต; 2551.
- สงบ เพิ่มพงษ์พิพัฒน์.กลวิธีการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพชรบุรี.
[วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ].นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.;
2544.
- สมศรี จันทร์อ่อน ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3. [การค้นคว้าอีสาระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.] นครปฐม :
มหาวิทยาลัยศิลปากร;2554.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา
พัทลุงเขต1.พัทลุง:สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต1สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม2561,จาก
<http://www.phatthalung1.go.th>)
- อรสา ณะเดิมดี. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพนักเรียนชั้นประถมอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี.
[วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน]. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง;2548.
- อุทัย พรหมเวหา สภาพการดำเนินงานตามโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3[วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน].
สารคาม:มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.;2551.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. "Determining Sample Size for Research Activity," Education and Psychological
Measurement. 30, 607-610;1970.